

Aparcar el referèndum

La possibilitat que un govern d'Espanya pacti un referèndum d'autodeterminació per a Catalunya és nul·la. Al marge de les consideracions amb què els distints partits polítics amb implantació estatal vesteixen la negativa, tots són conscients que la mera formulació de la proposta seria com apropar un llumí a un dipòsit de benzina. Fa una dècada aquesta opció era també ínfima, però hi ha dos factors que l'han convertit en impossible.

El primer és l'1-O. La seva posada en escena va tenir l'efecte contrari al desitjat. Les elits madrilenyes van creure's més la funció –una catxa del govern de Catalunya per aconseguir una consulta acordada– que els actors que hi participaven. El simulacre els va situar tan a prop del penya-segat que van experimentar el que podria passar en un de legal i no els va agradar. Les derivades que vivim des d'aleshores són conseqüència directa d'aquella por.

L'altre factor és l'empantanegament que acompanya el referèndum del Brexit i l'adjacent factor irlandès. Allarg de la seva història, el catalanisme no ha destacat per entendre el joc de la *realpolitik* internacional. Seguint aquesta tradició, l'independentisme advoca per aconseguir una pressió estrangera que obligui la Moncloa a pactar una votació. Els límits de la política europea, però, van quedar palesos precisament arran de l'1-O. No hi ha finestra d'oportunitat en aquest camp per molta paradiploàcia que es faci. Les potències europees no donaran suport a una política que es podria mimitzar en els seus territoris i, de forma clara, al centre i l'est del continent.

Josep Maria Martí Rigau recull a *L'escó invisible* que en una conversa

amb Artur Mas, cap al 2009, aquest va comentar-li que els nacionalistes quebequesos –perdedors de dos referèndums– li havien aconsellat que si mai a Catalunya s'organitzava una consulta vinculant calia assegurar una base social prou àmplia per garantir la victòria. “S'ha d'encertar el moment –va expressar l'encara no president– i garantir la majoria [perquè] el perill d'iniciar un procés com aquest és la divisió de la societat”. En la reflexió, però, hi mancava que un element clau per convocar-la era l'aquiescència de Madrid.

La pressa va fer posar l'arada davant dels bous i el bandejament de l'esperit crític en el moviment ha fet la resta. Francesc-Marc Álvaro ha publicat *Assaig general d'una revolució*, un llibre que, encara que no només, tot independentista hauria de llegir. Aquells que durant el Procés, al marge de la seva ideologia, han mantingut el cap fred –o el cor al congelador, com

JOAN ESCULIES

ESCRITOR I HISTORIADOR

Si Catalunya esdevé un estat independent serà per la pròpia inèrcia dels fets

referèndum, quan aquest percentatge no té translació en les majories del Parlament, per l'oposició d'uns i l'ús retòric que en fan uns altres. Per contra, s'obvia que en les successives conteses electorals el vot independentista no ha superat la barrera del 50% i no és pas que els suposats independentistes seguidors de partits no independentistes no hagin tingut oportunitats de votar alguna formació decantada pel sí, encara que sigui per arribar a aquest percentatge. S'han obviat també qüestions incòmodes. Quina certesa hi hauria, per exemple, que el govern d'Espanya no desestabilitzés un nou país sustentat per poc més d'un 50% de la

població per mitjà del percentatge de ciutadans perdedors, situats en bona mesura a la seva capital i extraradi?

Se'n anuncia que a partir d'aquesta tardor entrarem en una etapa d'incertesa econòmica. Si l'auguri es concreta, la centralitat de la conversa a l'àgora pública retornarà al discurs relacionat amb els serveis socials, la sanitat i el mercat de treball. Davant d'una nova recessió una part gens menyspreable de la classe mitjana que va veure en l'independentisme la sortida a les penalitats de la crisi iniciada el 2008, i que se sent avui decebuda per no haver bastit la casa abans d'una nova tempesta, serà la primera a enutjar-se, també amb la Generalitat, si es veu desamparada. “Una derrota –expressava Mas– pot significar el que ha passat al Quebec. Una frustració que ha fet perdre una generació nacionalista”.

Davant d'aquests elements al catalanisme independentista li manca reflexió –al marge de la que faci Madrid– per plantejar-se si davant el cicle que s'obre l'aposta pel referèndum no és invertir energia en moure el món sense un punt per recolzar-se. No es tracta d'allò que hom voldria fer, sinó d'allò que hom pot fer.

En cas que Catalunya esdevingui un dia un estat independent no ho serà per mitjà de cap referèndum d'autodeterminació sinó per la pròpia inèrcia dels fets després que el gruix de la seva societat s'uneixi al voltant d'aquesta idea. Si l'independentisme no comença a pensar en elements veritablement cohesionadors, contribuirà a esqueixar el cos social català que tant diu defensar i, de retruc, acabarà amb les pròpies possibilitats d'assolir el seu objectiu. Aparcar la demanda d'un referèndum no prejutja límits, però pot suposar avançar en una direcció que deixi el mínim de ciutadans al marge.

MARC ROVIRA

CARTES I MISSATGES

Feminisme i 'fast fashion'

L'auge del feminisme en els últims anys és una realitat innegable. Ser feminista és la nova moda. Per això, és fàcil veure persones que llueixen samarretes i tota mena d'indumentària amb motius i frases que reivindiquen el moviment. Ara bé, d'on provenen aquestes peces de roba? Moltes de botigues de *fast fashion*. I al darrere d'aquestes botigues hi ha de tot menys feminisme. Només és un clam comercial, buit. Les treballadores d'aquestes empreses cobren majoritàriament salaris insuficients, tenen horaris impossibles, condicions precàries, dificultats per accedir a càrrecs directius... Fins a quin punt és coherent lluir samarretes amb aquests motius si són peces de roba creades senzillament amb una finalitat lucrativa i sense un rerefons real? El feminisme no hauria de deixar cap persona enrere, és per a totes. Així que, sisplau, abans de comprar samarretes amb lemes feministes per expressar els valors individuals, penseu en què hi ha al darrere.

ALBA MAAOUI ALLEPUZ
CORBERA DE LLOBREGAT

La sentència

En Jordi Cuixart ha dit que acceptarà i complirà tota la sentència que li dicti el TS. És la seva resposta política a la condemna, que creu que serà de molts anys. Amb tot el respecte, no puc estar d'acord amb la seva posició. Si una condemna és injusta, no pot ser mai acceptada i s'ha de combatre sempre i democràticament fins on sigui. Però és que, com el mateix Cuixart ha dit, la sentència hauria de ser absoluta. A veure, què va passar aquell dia? L'única cosa és que dos cotxes de la policia van quedar fets malbé quan alguns periodistes van enfilar-s'hi per obtenir fotos millors. Per cert, la policia els va abandonar deixant les armes a dintre, cosa que va ser imperdonable, il·legal i perillós. La manifestació pacífica i espontània convocada per la xarxa quan es va saber que hi havia una actuació judicial va poder ser controlada molt eficaçment tant per Cuixart com per Sánchez, que hi van acudir i van negociar amb la policia i els Mossos tots els aspectes necessaris per facilitar la feina dels funcionaris. No hi ha res més.

Per tant, la sentència justa només pot ser absoluta.

DIONÍS BEL LÓPEZ
BARCELONA

Un món gris

Ahir, aniversari del naixement de Gandhi, vam celebrar a l'escola on treballa el Dia Internacional de la No-Violència. Els meus alumnes van aprendre qui era el líder del moviment de la independència de l'Índia i vam reflexionar sobre com s'imaginaven que seria el món quan fossin grans. Cadascun d'ells va fer un dibuix que vam guardar en una capsula i que no obrirem fins d'aquí cinc anys. Llavors ells ja faran sisè i podran treballar amb les idees que van tenir anys enrere. Tot i que els vaig prometre que no miraria què havien fet, tan bon punt van sortir de classe, vaig obrir la capsula. I el que hi vaig trobar em va entristir. La majoria havien dibuixat un món gris ple de guerres, sense animals ni vegetació. Que els nens i nenes del nostre entorn vegin amb aquest pessimisme el futur que els espera ens hauria de preocupar molt. És per això que he decidit no aparcar cinc anys la discussió i

encarar la realitat. He entès que el que jo veia com a futur els meus alumnes ho viuen com a present. I que fer alguna cosa d'aquí cinc anys per a ells ja serà massa tard. Així que avui mateix hem començat a aprendre què caldrà que canviem perquè el món torni a ser de coloraines.

MARIA LÓPEZ
L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Patinets matriculats

Ahir vaig llegir a l'ARA, amb satisfacció, que l'Ajuntament ha començat a fer passos perquè els patinets elèctrics hagin de circular amb matrícula i estar assegurats. Crec que és un encert perquè són vehicles que circulen a una gran velocitat i ja s'han donat casos d'accidents.

EVA MARIA SERRA
BARCELONA

Les cartes enviades pels lectors han de tenir un màxim de 1.000 caràcters. El diari es reserva el dret de resumir-les. Els seus autors hi han de fer constar nom i cognoms, adreça postal i electrònica, número de carnet d'identitat i un telèfon de contacte. Les cartes no es respondran.

Podeu expressar-vos al diari a través de la web www.ara.cat, i per les següents vies:

[@diariARA](https://twitter.com/diariARA) facebook.com/diariARA cartes@ara.cat Carrer Diputació, 119, 08015, Barcelona Fe d'errades: opinio@ara.cat